

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: ایوان تیموفیف، مدیر برنامه باشگاه والدای
فرستنده: علی کاظمی
۲۲ مارچ ۲۰۲۵

ایوان تیموفیف: چرا ترمپ با پوتین از صلح می‌گوید؟

پنجره فرصت برای صلح در اوکراین باز است – اما تا کی؟

مذاکرات بین ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، و دونالد ترمپ، رئیس‌جمهور امریکا، روز سه‌شنبه نشانگر تحولی در جهت حل مناقشه اوکراین بود. با این حال، با توجه به حجم پرسش‌های حل‌نشده، نتایج هنوز نامشخص است و هر لحظه امکان عقب‌گرد وجود دارد.

ضعف‌های سیستم امنیتی اروپا همچنان چشم انداز عادی‌سازی روابط را تهدید می‌کند. با این حال، پنجره فرصت برای صلح هنوز باز است. انگیزه استفاده از این شرایط به دستاوردهای روسیه در عملیات نظامی کنونی و همچنین سناریوهای احتمالی ادامه مناقشه برای هر دو طرف بستگی دارد.

از مهم‌ترین نتایج این بحران، آمادگی روسیه برای استفاده از زور در دفاع از منافع خود در اروپا است. طی سه دهه پس از جنگ سرد، توانایی مسکو در محافظت از منافعش با ابزارهای نظامی اغلب نادیده گرفته می‌شد. عملیات نظامی در اوکراین به این باور نادرست پایان داد. این اقدام نشان داد که روابط امنیتی با غرب به حدی پیچیده شده بود که از دید روسیه، هیچ گزینه دیگری باقی نمانده بود. حالا آشکار شده که استفاده از زور و درگیری گسترده در اروپا واقعاً ممکن است و نمی‌توان خواسته‌ها و نگرانی‌های مسکو را با وعده‌های مبهم نادیده گرفت. روسیه آماده است هزینه‌های

سنگین و ریسک‌های قابل توجهی را برای دفاع از منافع امنیتی بنیادین خود بپذیرد. این کشور حتی برای حفظ آبرو هم حاضر به عقب‌نشینی نیست.

در حوزه دیپلماسی، قابل توجه است که کشورهای غیر غربی ائتلاف‌های بزرگ ضد روسی تشکیل نداده‌اند. بلوک غرب که متحدانه در برابر روسیه ایستاده، نتوانسته بازیگران بیشتری را جذب کند. چین، هند، برزیل، افریقای جنوبی و دیگران از سیاست تحریم‌ها فاصله گرفته‌اند. اگرچه شرکت‌های فعال در این کشورها نسبت به تحریم‌های ثانویه احتمالی امریکا محتاطند و همیشه تمایلی به همکاری با روسیه ندارند، دولت‌هایشان از اعمال اقدامات ضد روسی خودداری کرده‌اند.

تجارت با بسیاری از کشورهای "جنوب جهانی" به شدت افزایش یافته است. این کشورها نه موضع طرفدار روسیه گرفته‌اند و نه جبهه‌ای ضد غربی تشکیل داده‌اند. اما بحث‌ها درباره تنوع بخشیدن به نهادهای مالی، تجاری و سیاسی جهانی شتاب چشمگیری گرفته است. در نهایت، تاب‌آوری ائتلاف غرب متزلزل شده است. به نظر می‌رسد دولت جدید امریکا دریافته که این مناقشه به بن بست رسیده و گام‌های پیشگیرانه‌ای برای پایان آن برداشته است.

از دستاوردهای دیپلماتیک می‌توان به توانایی مسکو در مهار تشدید حمایت نظامی از اوکراین اشاره کرد. برای مدت طولانی، "خطوط قرمز" روسیه بارها نقض شد، چرا که این کشور تلاش می‌کرد تا تحویل سلاح‌های پیشرفته به اوکراین را متوقف کند. تغییرات در دکترین هسته‌ای روسیه و استقرار راکت‌های میان‌برد غیر هسته‌ای، سیگنال بازدارنده‌ای در برابر استفاده گسترده اوکراین از راکت‌های کروز و سایر سلاح‌های غربی بود.

دستاوردهای نظامی و اقتصادی

نتایج دیگر شامل توانایی روسیه برای درگیری گسترده با حریفی است که از حمایت قابل توجه غرب (سلاح، اطلاعات و بودجه) برخوردار است. صنعت دفاعی روسیه توانسته با سرعت و مقیاس بالا به فعالیت ادامه دهد و خود را با دشواری‌های فناوری‌های نوین نظامی، مانند تولید و استفاده از پهپادها، وفق دهد. مسکو همچنین در عملیات‌های نظامی خود رویکردی اکتشافی داشته و از بسیج گسترده اجتناب کرده، و در عوض به سربازان داوطلب و قراردادی متکی بوده است. توانایی انجام عملیات نظامی گسترده و پایدار با ارتش حرفه‌ای (به جای سربازان اجباری) دستاوردی کلیدی محسوب می‌شود.

تاب‌آوری اقتصاد روسیه در تقابل با غرب جمعی نیز قابل توجه است. ادغام عمیق این کشور در شبکه‌های جهانی و وابستگی به زنجیره تأمین، نهادهای مالی و چارچوب‌های نظارتی غربی، ریسک تحریم‌های گسترده را ایجاد کرده بود. چنین تحریم‌هایی بلافاصله پس از آغاز درگیری اعمال و تشدید شدند. تقریباً همه انواع محدودیت‌ها علیه روسیه به کار گرفته شد، از جمله اقدامات مالی مسدودکننده، کنترل صادرات، ممنوعیت واردات و غیره. کشورهای دوست روسیه نیز با ریسک تحریم‌های ثانویه مواجه‌اند. با این وجود، اقتصاد روسیه بحران مالی یا اقتصادی عمده‌ای را تجربه نکرده است. اگرچه اقتصاد آسیب دیده و مردم عادی فشار را احساس کرده‌اند، اما روسیه توانسته با بازسازی شبکه‌های تجاری، بازارها و منابع واردات، خود را به سرعت تطبیق دهد.

ثبات سیاسی و هزینه‌های انسانی

علاوه بر اقتصاد، سیستم سیاسی روسیه نیز تاب‌آوری قابل توجهی نشان داده است. مخالفان مسکو امیدوار بودند تغییر رژیم سریع یا شکاف میان نخبگان رخ دهد، اما هیچ کدام محقق نشد. نه مخالفان ایدئولوژیک و نه حامیان افراطی

نتوانستند ثبات سیستم سیاسی را به هم زنند. اگرچه نظم سخت‌تر در شرایط جنگی حاکم شده، اما کشور به سمت مدل تمامیت‌خواهانه با کنترل افراطی سقوط نکرده است. جامعه نیز پس از دوره اولیه سردرگمی، تاب‌آوری خود را نشان داده و به سرعت تطبیق یافته است. هزینه‌های انسانی جنگ، دشواری‌های اقتصادی مانند تورم، و سایر تغییرات منجر به فروپاشی اجتماعی نشده است. نگرش عمومی نسبت به مناقشه ترکیبی است، اما جامعه را به شکل بحرانی تقسیم نکرده است.

نتایج نظامی و چشم‌انداز صلح

در حوزه نظامی، برخی نتایج مستقیم عملیات روسیه شامل کاهش توان نظامی اوکراین (علی‌رغم حمایت غرب)، مهار ضدحمله‌های احتمالی و کنترل چند منطقه ستراتیژیک مهم است. به نظر می‌رسد مسکو امکان ادامه درگیری را در نظر دارد و منابع لازم برای این کار را در اختیار دارد.

از سوی دیگر، ادامه درگیری ممکن است دستاورد نظامی یا سیاسی قابل توجهی برای روسیه نداشته باشد. تداوم جنگ تنها در صورتی منطقی است که خواسته‌های کلیدی روسیه – که ابتداء در مذاکرات استانبول در سال ۲۰۲۲ مطرح شد – برآورده نشود. با این حال، دولت جدید امریکا نیز می‌داند که طولانی شدن مناقشه ریسک‌های بزرگی دارد: علاوه بر احتمال پیشروی بیشتر روسیه، نگرانی‌هایی درباره کاهش ذخایر نظامی و هزینه‌های مالی عظیم بدون چشم‌انداز روشن برای شکست روسیه وجود دارد. در نهایت، دستاوردها و محدودیت‌های کنونی انگیزه‌ای برای واشنگتن و مسکو ایجاد کرده تا به راه حل صلح آمیز فکر کنند. نکته مهم این است که هر دو طرف هنوز منابع لازم برای ادامه درگیری را دارند. طرفین مذاکره از موضع قوی برخوردارند؛ هیچ کدام از موضع ضعف مذاکره نمی‌کنند. هر دو منافع خود را می‌شناسند و آماده بحث درباره آنها هستند. مدت بسیار طولانی است که روسیه و امریکا با چنین ذهنیتی وارد مذاکره نشده‌اند.

۲۱ مارچ ۲۰۲۵